

Förenklat taxeringsförfarande i fråga om inkomst i annan kommun än hemortskommun m. m.

En redogörelse för förslag till ändrade bestämmelser

Av 1:e länsnotarien Curt Nordqvist

För att förenkla deklarations- och taxeringsförfarandet har förslag¹ framlagts, att endast *en* taxeringsnämnd skall bestämma skattskyldigs samtliga taxeringar inom och utom hemortskommun. På grund härav kan den särskilda självdeklarationen för taxering av inkomst i annan kommun än hemortskommun m. m. utgå ur skattesystemet. Möjligheterna av att vidtaga en liknande omläggning i uppborðsförfarandet har även beaktats. Sålunda framlägges förslag om att all debitering och uppborð av skatt m. m. (skogsårdsavgift, annuiteter å avdikningslån och å förskott för avlösning av frälseräntor samt arbetsgivaravgift) skall handläggas av lokal skattemyndighet inom skattskyldigs hemortskommun.

Vidare föreslås att för närvarande i särskilda förordningar meddelade bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall (den s. k. 80 %-spärren) samt föreskrifterna om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan, överflyttas till uppborðsförordningen.

Deklarations- och taxeringsförfarandet

Envar taxeringsnämnd äger oinskränkt behörighet att åsätta taxering inom sitt taxeringsdistrikt. Om den statliga och kommunala beskattningen i sin helhet

äger rum inom ett och samma taxeringsdistrikt, sker taxering av *en* taxeringsnämnd med ledning av de uppgifter skattskyldig lämnar i allmän självdeklaration. Medför kommunalskattelagens bestämmelser om beskattningssort, att förvärvskälla vid taxeringen till kommunal inkomstskatt helt eller delvis skall beskattas inom kommun tillhörig annat taxeringsdistrikt, nödgas skattskyldig med nuvarande ordning att avgiva en eller flera särskilda självdeklarationer. Granskningen av sådan särskild självdeklaration samt åsättandet av taxering ankommer på inom berört taxeringsdistrikt verksam taxeringsnämnd.

Vid taxeringsbestämmelsernas utformning har den särskilda kännedom, som taxeringsnämnd ansetts äga om förvärvskällor, som är belägna inom dess verksamhetsområde, tillmätts stor betydelse. Den omfattande uppgiftsplikt, som skattskyldig har att fullgöra i samband med självdeklaration, tillika med föreskrifterna om kontrolluppgifter för taxeringen torde ha medfört, att lokalkännedomen — även om dess betydelse ingalunda får underskattas — likväl numera ej är av samma grundläggande betydelse för taxeringsarbetet som tidigare. Sådana förutsättningar synes numera föreligga, att samtliga taxeringar bör kunna bestämmas av taxeringsnämnd i skattskyldigs hemortskommun. För att dock lokalkännedomen skall komma till tals vid

¹ Fi-stencil 1963 : 5.

taxeringen har i förslaget intagits bestämmelser om att innan taxering i annan kommun åsättes, taxeringsnämnden i hemortskommun skall inhämta yttrande från vederbörande taxeringsnämnd i annan berörd kommun. Sådant yttrande kan dock underlåtas, när det uppenbarligen icke erfordras (exempelvis beträffande garantibelopp).

Ett slopande av den särskilda självdeklarationen skulle kunna ske på det sätt, att taxeringsnämnden i hemortskommunen åsätter — förutom taxering till statlig skatt — taxering till kommunal inkomstskatt såväl i hemortskommunen som i annan kommun. För deklarationskyldig, som med nuvarande ordning förutom allmän självdeklaration även har att avgiva en eller flera särskilda självdeklarationer (cirka 300.000 särskilda självdeklarationer i hela riket), kommer en omläggning att innebära en väsentlig förenkling i deklarationsförfarandet. Härvid må blott erinras om det betydande antal deklarationskyldiga (uppskattningsvis 170.000), som utöver inom hemortskommun redovisat förvärvskälla endast innehar fastighet av en- eller tvåfamiljskaraktär (sommarrustugor), för vilka i princip ifrågakommer allenast beskattning av garantibelopp.

Förväxlingar av deklarationsformulär undvikas, samtidigt som till fel myndighet avgivna självdeklarationer sannolikt kommer att minska. Dubbelarbete för skattskyldig i samband med förfrågningar från olika taxeringsnämnder beträffande en och samma sak bortfaller, när allt taxeringsarbete koncentreras till en taxeringsnämnd. En omläggning av deklarations- och taxeringsförfarandet medför vidare — till fördel för såväl skattskyldig som myndigheter — att kravet på enhetlighet i beslut rörande skattskyldigs

taxeringar inom olika kommuner tillgodoses redan på taxeringsnämndsstadiet.

Debiterings- och uppbördsförfarandet

En omläggning av deklarations- och taxeringsförfarandet medför även möjlighet att på motsvarande sätt koncentrera debiterings- och uppbördsförfarandet. All debitering och uppbörd av preliminär skatt kan nämligen ske inom skattskyldigs hemortskommun. Preliminära debetsedlar, som utfärdas inom annan kommun, blir då icke längre erforderliga. Till grund för utgörandet av preliminär skatt lägges då allenast *en* debetsedel, utfärdad inom skattskyldigs hemortskommun och avseende antingen preliminär A-skatt eller preliminär B-skatt. På enahanda sätt kan även ske en omläggning beträffande debitering och uppbörd av slutlig och tillkommande skatt.

Ett uppbörds- och debiteringsförfarande i enlighet med vad ovan angivits innebär, att ett betydande antal debetsedlar bortfaller tillika med att särskild preliminär självdeklaration icke längre blir erforderlig. Därtill kommer den uppenbara fördelen för skattskyldig, att i alla hit hörande frågor endast ha med en lokal skattmyndighet att göra. Den ökning i arbetsbördan, som kan tänkas uppstå för lokal skattmyndighet i samband med debiteringen, torde mer än väl uppvägas av minskat antal debetsedlar.

Gällande system för uppbörd av skatt innebär, att kommunalskatten inflyter till statsverket tillsammans med statlig skatt. Statsverket tillhandahåller sedan kommunerna den skatt, som debiterats i förhållande till de skattekrönor och skatteören, som påförts de skattskyldiga vid taxeringen i kommunen. För ett riktigt bestämmande av det skatteunderlag, som

skall ligga till grund för kommuns avräkning gentemot statsverket, erfordras att taxeringen antecknats i inkomstlängden. Underrättelse om taxeringsutfallet måste därför av taxeringsnämnden i hemortskommunen tillställas vederbörande taxeringsnämnd inom den kommun, där förvärvskälla är belägen. Sådan uppgift skall emellertid ligga till grund endast för beräkning av kommuns skatteunderlag och således icke för debiteringsåtgärd.

I inkomstlängden för hemortskommunen antecknas, såvitt gäller kommunal inkomstskatt, dels taxerat och beskattningsbart belopp för hemortskommunen samt dels taxerat och beskattningsbart belopp gemensamt för övriga kommuner. I inkomstlängdens anteckningskolumn bör angivas den till kommunal inkomstskatt beskattningsbara inkomstens fördelning å olika kommuner. Dessa uppgifter ligger till grund för debiteringen.

För inkomst hänförlig till annan kommun än hemortskommun föreslås att debiteringsförfarandet anknyter till en för hela riket av statistiska centralbyrån för varje år beräknad genomsnittlig kommunal utdebitering. För inkomster, som beskattas i hemortskommun tillämpas den för beskattningsåret inom kommunen fastställda utdebiteringen och beträffande övriga inkomster den för beskattningsåret beräknade genomsnittliga utdebiteringen i hela riket. Då utdebitering av allmän kommunalskatt beträffande annan kommun än skattskyldigs hemortskommun sker efter en och samma skattesats, underlättas härigenom debiteringsförfattarens arbete väsentligt.

Ur de skattskyldigas synpunkt synes en debitering av kommunalskatt till annan kommun än hemortskommunen efter

den genomsnittliga utdebiteringen knappast behöva möta några berättigade invändningar utan snarast få ses som ett led i strävandena mot kommunal skatteutjämning.

Vissa avgifter

För att skattskyldig framdeles skall er-hålla endast en debetsedel å slutlig skatt erfordras emellertid ändring i bestämmelserna för debitering och uppbörd av vissa avgifter m. m. På grund härav föreslås att debitering och uppbörd av skogs-vårdsavgift, annuiteter å avdiknings-lån och å förskott för avlösning av fräl-seräntor samt i förekommande fall arbetsgivaravgift, som utgår enligt bestämmelserna i lagen om allmän försäkring, skall handläggas av den lokala skattemyndigheten inom skattskyldigt hemorts-kommun.

Inskränkt skattskyldiga

Vidkommande sådana som endast är skattskyldiga till kommunal inkomstskatt blir särskilda bestämmelser erforderliga. Föreligger sålunda skattskyldighet inom kommuner tillhöriga skilda län föreslås, att den för riket gemensamma taxerings-nämnden handlägger taxeringen inom samtliga berörda kommuner. Föreligger däremot skattskyldighet endast inom ett län, bör taxering ske inom detta län. Det torde därvid få ankomma på länsstyrelsen att fastställa, vilken taxeringsnämnd inom länet, som skall handlägga deklara-tionen.

Bestämmelserna om begränsning av skatt i vissa fall (den s. k. 80 %-spärren)

Vissa bestämmelser finnes om skatte-

begränsning² (den s. k. 80 %-spärren). Ifrågasvarande regler innebär i princip, att de totala direkta stats- och kommunalskatterna icke skall överstiga 80 % av inkomsten. 80 %-spärren tillämpas icke automatiskt vid taxeringen eller debiteringen utan är beroende av särskild ansökan från den skattskyldige. Ingen lokal skattemyndighet har nämligen vid debiteringen sådan överblick över viss skattskyldigs taxeringar och debiteringar, att myndigheten ex officio kan tillämpa begränsningsreglerna.

När emellertid all debitering i fråga om en och samma skattskyldig handhas av en lokal skattemyndighet, bör denna även ex officio kunna begränsa skatten enligt de särskilda bestämmelserna.

På grund härav föreslås att begränsningsreglerna helt inarbetas i den vanliga debiteringsrutinen. Begränsningen blir då automatiskt tillämplig även i fråga om preliminär skatt, varjämte reglerna om ränta å överskjutande preliminär skatt kommer att gälla även i begränsningsfallen.

Kommunalskatteavdraget

Ett debiteringsförfarande, som omlagts på sätt i det föregående föreslagits, skapar i viss mån nya förutsättningar för en omläggning av kommunalskatteavdraget. Enär lokal skattemyndighet enligt förslaget får tillgång till skattskyldigs samtliga kommunaltaxeringar, föreligger sålunda tekniskt sett möjligheter, att redan i samband med debiteringen — ex officio — tillgodoföra skattskyldig avdrag för den kommunalskatt, som debiteras på grundval av taxeringsårets inkomst. En sådan ordning skulle emellertid ej ovä-

sentligt öka de lokala skattemyndigheternas arbetsbörda och den är därför ägnad att inge betänkligheter. När den automatiska databehandlingen fullt genomförts inom taxerings- och uppbördsväsendet, synes bättre förutsättningar för genomförandet av en reform i fråga om kommunalskatteavdraget föreligga. I avvaktan härpå synes systemet med avdrag för kommunalutskylder i deklaration få bibehållas.

Bestämmelserna om lindring av skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan

Det framlagda förslaget påkallar även viss omredigering av bestämmelserna om lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.³ Sålunda erfordras icke längre ett särskilt ansökningsförfarande från skattskyldig, som önskar få lindring i skatten på inkomster, vilka skall beskattas inom annan kommun än hemortskommun. På grund härav och då föreskrifterna får anses ha omedelbar anknytning till själva uppbördsförfarandet, föreslås, att desamma överflyttas till uppbördsförordningen.

Ändringarna föreslås skola tillämpas första gången beträffande inkomster, som skall tagas till beskattning vid 1966 års taxering. Detta innebär för källskattens vidkommande, att bestämmelserna skulle komma att tillämpas från och med den 1 januari 1965. Äldre bestämmelser skall dock gälla beträffande slutlig skatt enligt 1965 eller tidigare års taxering och tillkommande skatt i fråga om taxeringar, som verkställts eller bort verkställas i första instans år 1965 eller tidigare.

² SFS 1952: 410, 411.

³ SFS 1951: 691.